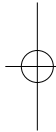
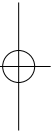
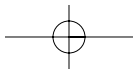
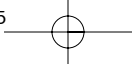

e
scriptures

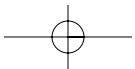
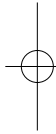
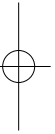
perifèric
edicions

L'home de Melbourne

Juli Capilla

L'home de Melbourne va rebre el Premi Benvingut Oliver de Narrativa de l'ajuntament de Catarroja en la convocatòria de 2005. El jurat estava format per: Salvador Company, Xulio Ricardo Trigo i Miquel Àngel Vidal

Col·lecció dirigida per Xulio Ricardo Trigo

1a edició: març, 2006

© Del text, 2006

Juli Capilla

© D'aquesta edició, 2006

Perifèric Edicions

C. Sèquia de Montcada, 13

46470 Catarroja (València)

Tel. 609 426 131. Fax: 961 270 038

e-mail: periferic@hotmail.com

Disseny col·lecció: El gos pigall, SL

Il·lustració portada: Jesús Lapaz

Maquetació: José María de Gracia Bonache

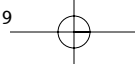
Impressió: Romanyà-Valls

ISBN: 84-934847-1-7

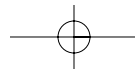
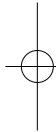
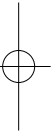
Dipòsit Legal: B-7.683-2006

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris o llibres si se n'esmenta la procedència.

*A Maite
i als nostres fills,
Laia i Jordi.
Als meus pares.*

“...el meu nom no ha estat més que una màscara,
la màscara del teu nom, la màscara de tu”

“Vostè seria sempre la meva còpia, el meu duplicat,
una imatge permanent de mi mateix en un mirall
on jo no em miraria, una cosa probablement
insuportable”

L'home duplicat, JOSÉ SARAMAGO

“I vet aquí que em disposava a pujar a la Gran
Roda, quan vaig veure que un individu igual que jo
prenia bitllet per entrar al Tub de les Rialles. He dit
que era igual que jo, però amb això no n’hi ha prou;
és que s’assemblava tant a mi, que era com jo mateix
davant meu. Era com la meva imatge fora del mirall,
dotada d’independència. Quina cosa més intolerable!”

“O ell, o jo”, *Cròniques de la veritat oculta*

PERE CALDERS

“Som irrepetibles”

JOAN FUSTER

“Heaven Knows I’m Miserable Now”

THE SMITHS

1

Per primera vegada després de quaranta anys, Joseph Schiffer tornava al seu país, sense saber ben bé per què. L'avió va aterrar a l'hora prevista. Ningú no l'esperava: cap amic, cap familiar, cap company de feina. Ja ho hem dit, ningú. A l'aeroport no hi havia gaire activitat, tot i que encara era estiu. Setembre no era, precisament, un mes de baixa intensitat, pel que fa a l'activitat turística, va pensar. Aquesta era, de fet, la principal atracció que oferia el país al visitant, normalment gent delerosa de platja, sol i sexe a l'engròs. Joseph Schiffer va entrar al taxi amb l'única maleta que portava. La ciutat no era lluny. Mentre enfilaven la carretera principal, va pensar en Mary. Cada línia discontinua que el cotxe s'empassava feia gairebé un fotograma dels anys viscuts amb ella. Ara, per primera vegada a la vida, estava sol. Sense els pares. Sense el fill. Sense els amics. Sense ningú. No havia rumiat cap projecte definit, ni sabia què faria, ni quant de temps s'hi estaria, en aquell país, el seu país d'origen, ara gairebé desconegut per ell. Tenia, això sí, la certesa que no faria el paper babau del turista ocasional, ni tampoc no es lliuraria a la flagel·lació estèril de

rememorar els anys de la infantesa. Però, què volia? Per què havia tornat?

El taxi va arribar a la ciutat. Joseph Schiffer no la reconeixia. El Continental no era allò que es diu un hotel de primera, però disposava de força personal. A la recepció li van prendre l'abric i la maleta d'una revolada. El recepcionista va comprovar la reserva i el passaport amb la meticulositat reverencial que caracteritza al gremi hostaler. Joseph Schiffer, nascut l'any 1953, nacionalitat australiana... Sr. Schiffer, aquest senyoret l'acompanyarà. L'habitació era un habitacle correcte i discretament endreçat, sense luxes inútils ni additius de perfumeria barata.

A aquelles hores de la nit no li venia de gust fer una passejada per la ciutat. Estava cansat. Va apagar els llums i es va deixar caure sobre el llit. Per l'ampit de la finestra s'escolava la claredat esmorteïda del carrer. La boira que creava dintre l'habitació li va fer venir al pensament un estol feixuc d'imatges inconnexes de la seua vida, de records dispersos d'escenes quotidianes, banals i transcendents. No sabia si tenia sentit haver-hi tornat, després de tant de temps. Potser era massa tard. Potser ja no tenia res a veure amb aquell país que en alguna ocasió havia intentat desar per sempre a les calaixeres de l'oblit. No sabia quina mena d'autoodi els havia menat, a ell i a la seua família, a no tornar-hi. O potser sí. Recordava encara aquells dies interminables als aeroports, la varietat idiomàtica i ètnica que va sentir a les ciutats on van haver de fer transbordament o es van veure obligats a estatjar-s'hi per causa de la incompatibilitat horària entre les companyies aeronàutiques. A

les acaballes dels seixanta el trànsit aeri no havia assolit, ni de bon tros, els nivells de coordinació que ofereixen avui dia. I recordava, sobretot, l'arribada tràgica al continent oceànic: l'avió es va estavellar a la serralada Victòria, molt a prop de la ciutat de Melbourne. Ell i la seua família, però, en van eixir sans i estalvis.

Havien marxat com els lladres, sense dir adéu. Encara més, fugint de la mala maror familiar que s'havia instal·lat a casa arran del dia en què el pare es va quedar sense feina. La petita empresa de reformes que regentava havia fet fallida i no hi havia manera de sortir-se'n. La solució potser havia estat un punt dràstica, però tampoc no tenien gaires perspectives. No hi havia feina. I, encara pitjor, no hi havia esperances de tenir-ne. A més, els deutes van provocar una situació com més anava més agònica. Aquells anys van ser de misèria, intel·lectual i política, econòmica i cultural. La vida s'havia convertit en un atzucac i Austràlia era el darrer reducte on anar per mirar de rescabalar-se de la ignomínia d'aquells anys difícils. Austràlia, certament, havia estat la balma acollidora, el doll on abeurar-se, el recer amable. Però ell sabia ben bé a quin preu.

Totes aquestes tribulacions li van venir en un malson. Quan es va despertar, li va fer l'efecte que havia estat testimoni d'una llarga i pesada pel·lícula autobiogràfica. Tenia la sensació d'estar encara més cansat que quan va arribar a l'hotel. La sensació la podem atribuir a un fenomen fisiològic segons el qual estem més cansats a l'endemà que no pas el mateix dia que hem fet un gran esforç. I el perquè del malson autobiogràfic també ens el podem explicar si tenim en compte que

Joseph Schiffer ara es troba en una situació d'*impasse* a la vida. Feia quaranta anys que no tornava al seu país i a Austràlia les coses han anat mal dades darrerament, el lector sabrà de seguida per què. S'hi va estar, al llit, fins que el cos li ho va demanar. Després, es va alçar i, amb les plantofes i el pijama balders, es va dirigir al lavabo. L'espill li va tornar la imatge d'un home cansat. Les ulleres delataven que havia passat mala nit. Es va rentar la cara amb aigua abundant. La sensació d'asèpsia i la neteja extrema que caracteritza aquesta mena d'espais públics destinats a hostatjar persones diferents gairebé cada nit, com són els hotels, va accentuar encara més la percepció negativa del seu rostre. Tota aquella pulcritud extrema gairebé li feia venir ois. Aviat, però, es va desprendre d'aquelles cavil·lacions inútils i va sortir del lavabo. Es va vestir en un tres i no res i va agafar la clau per fer un tomb per la ciutat.

La ciutat s'havia deixondit amb un sol magnífic. La netedat perceptible de l'atmosfera i l'esplendor generosa de la llum del cel invitaven a fer-hi una llarga passejada. Abans d'això, però, Joseph Schiffer es va deturar en una cafeteria per esmorzar i, sobretot, per demorar la unicitat d'aquell passeig, que no era el d'un diumenge ni tampoc el d'un turista a la recerca de les sensacions que li ha transmès la guia de torn. Li agradaven els cafès amb taules a la terrassa. Potser aquella era una de les poques recialles mediterrànies que havia heretat del seu pare, i no n'estava pas penedit. La cafeteria estava situada en un lloc de privilegi. Feia cantonada i si t'asseies en segons quines taules tenies al davant un aparador impagable d'actors escenificant la funció polifònica

dels dies de cada dia. Va demanar un cafè i un *croissant*. Llavors, li va venir a la memòria Steve, el seu fill, i va recordar que encara no li havia dit que ja havia arribat. En aquell moment devia dormir, va pensar, o potser mirava de despatxar els últims clients de la cerveseria, a Melbourne. Li escriuria a la nit. Es va delectar en el retrat de la dona, que encara portava a la cartera. Què se n'havia fet, de tot aquell temps que va compartir amb ella? La mort li l'havia arrabassada d'un colp sec, a traïció. Un revolt perillós, un camioner que s'adorm al volant i que hi apareix de sobte, i una vida escapçada als cinquanta-dos anys. Així havia estat la història. Va pagar i va marxar.

Els carrers li semblaven més petits però més solemnes que els de Melbourne. Aquesta era la percepció que en tenien, si més no, a Austràlia, d'Europa. I Joseph Schiffer, que n'era originari, i que, per tant, no pensava que fóra partícip d'aquest prejudici, ara comprovava, a desgrat d'ell mateix, que aquella ciutat li corroborava la seua percepció australiana de la vella Europa. Caminava a un pas lentíssim, mirava de copsar cadascuna de les delícies arquitectòniques de la ciutat com acostumen a fer-ho els historiadors d'art i els dibuixants, d'una manera reflexiva i pacient, detenint-se i recreant-se en cadascun dels detalls per tal de configurar-se una imatge versemblant d'un temps pretèrit. Va pensar que la fesomia d'aquells carrers, que sí que va reconèixer, no havia canviat gaire des que se'n van anar ell i la seua família a Melbourne. Quins són els terminis que ens impedeixen de reconèixer una ciutat en què hem viscut?, va pensar. Vint, trenta, quaranta anys? Els edificis canvien.

N'hi ha que ho fan només aparentment, gràcies a una restauració generosa. Aquests canvis generalment no ens impedeixen de reconèixer-nos-hi; però, de vegades també és el traçat el que canvia, la il·luminació pública, els baixos comercials i, sobretot, la gent. I, llavors, el mateix conjunt que coneixíem d'un altre temps ens sembla estrany, distant, fins i tot aliè.

Va arribar a una cruïlla que va reconèixer al moment. Només havia de girar una cantonada per ensopegar amb el carrer de la seua infantesa i retrocedir, així, de sobte, quaranta anys enrere. Va girar. A primera vista li va semblar un carrer qualsevol. Gairebé no el va reconèixer, per bé que s'hi va esforçar. Caminava a poc a poc, fent giragonses d'un extrem a l'altre del carrer, aleatòriament, detenint-se quan li venia de gust en alguna petita fotesa on creia veure-hi alguna petjada antiga, algun esquitx conegut del carrer, que li resultara, malgrat el pas dels anys, familiar. Després de recórrer-hi uns quants metres més, va constatar que s'hi sentia a gust i que –ara sí– en reconeixia petits detalls: una façana, l'antigor dels edificis, l'atmosfera que s'ensumava... Va comprovar que alguns comerços encara es mantien dempeus, per bé que la renovació estètica els havia confegits un lleu tel de falsa modernitat. D'altres, però, no en tenia coneixement: o no hi eren quan van marxar, o simplement no se'n recordava. Però el jardí d'infants sí que hi era. Si més no en perdurava el record: una placa metàl·lica mig tapada per altres anuncis publicitaris en forma de paper que dificultaven però no impedièn de llegir-ne el missatge original. Es va preguntar per què no l'havien llevada encara, la placa. Què

en podien traure, els propietaris d'aquell minúscul habitatge, del fet de mantenir el fòssil anunciador d'un jardí d'infants que ja no existia? Fins quan havia funcionat? Una anàlisi improvisada li va afermar el convenciment que aquell seu país d'origen no es caracteritzava per la diligència ni per la serietat, sinó més aviat per la deixadesa; i que, per tant, era del tot factible que els propietaris del nou immoble, que vés a saber quin ús li n'havien assignat, havien conservat l'esmentada placa per inèrcia, o per mandra, que a tots els efectes ve a ser el mateix.

Va continuar a un pas una mica més accelerat. Estava neguitós per arribar a la casa on havia nascut, ara feia cinquanta-cinc anys. De tots els edificis del carrer només el seu i el del costat no estaven restaurats. La resta havia experimentat algun tipus de remodelació més o menys encertada. La numeració era la mateixa: el 28. El portal de casa, però, l'havien canviat, tot i que es percebia que feia molts anys. Tampoc no en quedava res, dels minúsculs finestrons dels entrepisos de l'escala: una mena de badalls petitons que feien de finestres auxiliars perquè hi entrara la llum i que, a més, n'afavorien la ventilació. Era evident que els habitatges de l'edifici estaven abandonats. Només en quedava un, d'habitat. L'arruïnat edifici que va construir el seu avi semblava esperar l'arribada del dia que seria enderrocat per construir-ne un de nou, i així consumir l'espoli immobiliari. En aquell moment, va pensar en la llastimosa i pobrissona vanitat del seu avi. Una vanitat de poca alçada, perquè el seu avi només va arribar a ser capataç d'una petita empresa constructora, la mateixa empresa

que havia bastit els fonaments d'aquella finca austera, petita i carrinclona. Pel seu avi, però, aquell edifici era el símbol de l'esforç de tota una vida. I per això, abans de morir, va manar esculpir-ne una silueta idealitzant al seu nínxol: no era tan ric com per poder-se pagar una làpida arran de terra.

Joseph Schiffer va sentir un calfred quan els seus ulls van anar a parar al balcó i a les finestres. Per un moment, es va veure arrenyat a la barana del balcó, jugant a conillets a amagar amb el seu amic Ignasi, quatre dècades abans. El dormitori dels pares el va fer remuntar al mateix dia que el van concebre. Llavors, li sobrevingué una sensació d'angoixa, i va estar a punt de perbocar davant "sa casa". No era fàstic allò, era vergonya, el vertigen de pensar que ni ell ni la seua família havien estat capaços de tornar-hi en quaranta anys. Perquè l'escarni, la burla i la condemna social havien estat més forts que l'impuls que empeny a tornar a la terra dels pares.

Quan va despertar del miratge de ser al davant de la casa on van transcórrer els seus primers catorze anys de vida, es va adonar de l'error. Perquè aquella, va pensar, no era precisament la millor manera d'esbandir els fantasmes que l'assetjaven, ara que la Mary se n'havia anat. Recordar la infantesa no era la millor manera de superar la pèrdua de la seua dona. Però, l'objectiu que l'havia impulsat a tornar no era únicament retrobar-se amb el seu passat i amb el de la família. Hi havia alguna cosa més forta que el record de la infantesa. Val a dir que aquells anys hi eren presents, és clar, per què negar-ho. Però la veritable raó que un dia li va provocar el

rampell definitiu, les forces necessàries per poder tornar al seu país, quan sabia perfectament que ja no l'hi esperava ningú, que potser tots eren morts, era molt més senzilla que la nostàlgia del temps perdut. L'única finalitat d'aquell viatge era ell mateix: el Joseph Schiffer de nacionalitat australiana, altrament dit Josep Sifre al seu país.

El perquè d'aquest canvi de nom, que es va gestar de seguida que va arribar a Austràlia, l'havia sentit directament de la boca del seu pare mil vegades: calia integrar-se de seguida, passar desapercebuts, canviar de vida. I, sobretot, calia preservar la dignitat de la família. Serem feliços en aquest país d'indígenes i de pirates anglesos, s'obstinava a repetir una i altra vegada el seu pare. Ja n'hi ha prou, Esteve, deixa les cantarelles i les heroïcitats per un altre dia i vine a tirar-me una mà, li repliava sa mare. Em dic Steve, ja són hores que t'ho fiques al cap, Susan.

La veritable raó d'aquell canvi antroponímic era defugir la justícia. Eren trànsfuges de la llei, deutors, morosos, lladres, farsants. El seu pare els va voler protegir. Temia que els descobriren, i per això va optar per una solució salomònica. Per ell, arranar el passat consistia a esborrar-ne totes les petjades, per insignificants que foren, inclosa la nomenclatura. En va deixar, això sí, una petita mostra dels seus noms i cognoms originaris, una concessió a la nostàlgia: la renovació baptismal seria una mena d'adaptació fonètica dels noms i dels cognoms de la família, una adaptació anglosaxona vagament evocadora. El pas de Josep Sifre a Joseph Schiffer no havia estat gens traumàtic i la comunitat jueva que

els va fer de coixí a Melbourne els va ajudar moltíssim
a l'hora de la transacció.

